

Budžetske prakse i procedure – Rezultati ankete OECD/PEMPAL-a za 2013. godinu

SADRŽAJ

1. Ko sačinjava Zajednicu prakse PEMPAL-a za budžet?

(Gelardina Prodani, generalni sekretar Ministarstvo finansija, Albanija i predsedavajuća ZPB)

2. Trendovi i prioriteti u oblasti budžetiranja u OECD-u

(Ronnie Downes, Sektor za budžetiranje i javne rashode, OECD)

3. Rezultati OECD-ove Ankete o budžetskim praksama i procedurama za zemlje PEMPAL-a

(JoungJin Jang, Sektor za budžetiranje i javne rashode, OECD)

(Deanna Aubrey, Resursni tim PEMPAL ZPB)

4. Naredni koraci i reformski prioriteti za zemlje PEMPAL-a

(Deanna Aubrey, Resursni tim PEMPAL-a)

5. Budžetske reforme – Studije slučaja zemalja PEMPAL-a: Ruska Federacija (Ilya Sokolov, direktor Odeljenja za budžetsku politiku) i Turska (Hakan Ay, zamenik generalnog direktora, Direkcija za budžet i fiskalnu kontrolu, Ministarstvo finansija)

1. KO ČINI ZAJEDNICU PRAKSE BUDŽETA

- Ukupno 147 predstavnika ministarstava financija iz **21 zemlje Evrope i Centralne Azije** prisustvovalo je na 13 skupova ZPB tokom 2013. i 2014. godine
- Finansira je MF Ruske Federacije i švajcarska vlada - SECO
- Reforme upravljanja javnim finansijama podržane poređenjem indikatora (benčmarking) i razmenom informacija putem video konferencija i direktnih sastanaka, studijskih poseta, biblioteke na sajtu, wiki stranice ZPB.
- Predvođena Izvršnim odborom od 8 zemalja članica, resursnim timom Svetske banke i podržana Sekretarijatom (Centar za razvoj finansija iz Slovenije).

ZPB, Antalija, Turska, mart 2014.

2. Trendovi i prioriteti u oblasti budžetiranja

- od godišnjeg ka **srednjoročnom** budžetiranju
- povećani fokus na upravljanje **fiskalnim rizicima**
- budžetiranje **za sve nivoe vlasti**
- od inputa (troškova) ka outputu (izlaznom rezultatu), **učinak** i uticaji
- od MF ka **nezavisnim institucijama**
- veća uključenost **parlamenta** i **građana**
- budžetiranje kao instrument **upravljanja javnim sektorom**

3. OECD-ova Anketa o budžetskim praksama i procedurama

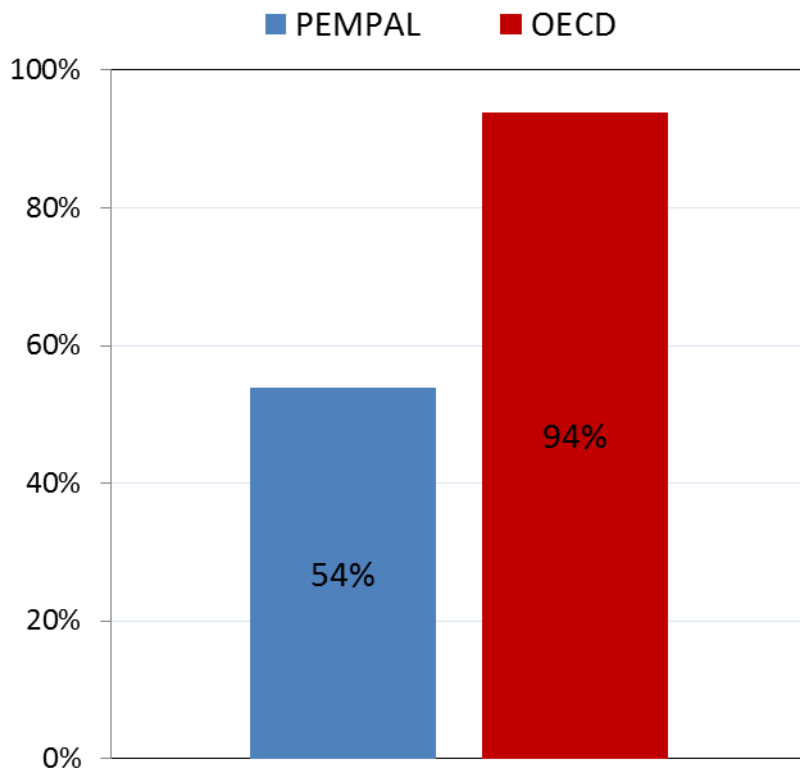
- Pokriva ključne aspekte budžetiranja u javnom sektoru
- Standardna pitanja / teme koje se koriste za sve OECD zemlje
 - Fiskalna održivost / fiskalna pravila
 - MTEF (srednjoročni okvir rashoda)
 - Kapitalno budžetiranje
 - Budžetska fleksibilnost
 - Budžetska transparentnost
 - Nezavisne fiskalne institucije
- Regionalni nivo: LAC-PEMPAL, Azija-MENA (Bliski istok i Severna Afrika) (u budućnosti)

3. Anketa o budžetskim praksama i procedurama za zemlje PEMPAL-a

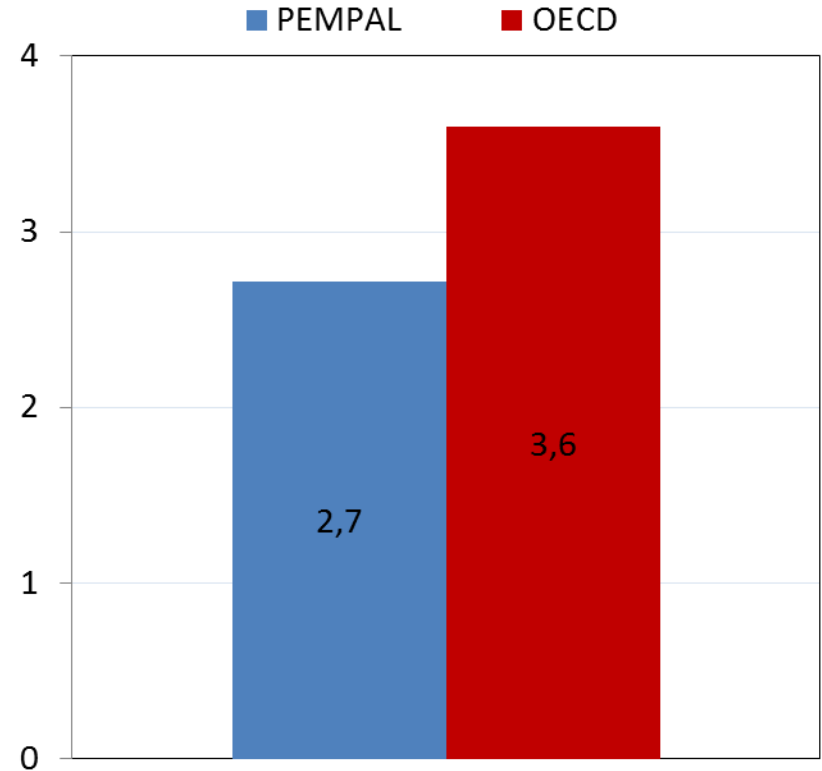
- 13 zemalja članica ZPB PEMPAL-a su učestvovala u ovoj Anketi tokom 2013. godine:
 - Albanija, Azerbejdžan, Belorusija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija, Republika Kirgiz, Rusija, Srbija, Tadžikistan, Turska, Uzbekistan
- Radionica u Rigi (OECD-PEMPAL, 26. jun 2013. godine)
 - Prezentacija preliminarnih rezultata OECD-ove Ankete o budžetu
 - Sesije posvećene pitanjima i odgovorima u vezi sa upitnicima Ankete
 - Logistika učestvovanja u anketi (unos podataka i čišćenje podataka, itd.)
- Davanje odgovora na on-line upitnik (PEMPAL, ~oktobar 2013. godine)
- Kontrola kvaliteta podataka (OECD-PEMPAL, ~decembar 2013. godine)
 - Upoređivanje sa podacima MMF-a i rezultatima OECD Ankete iz 2007. godine
 - Provera interne doslednosti između datih odgovora
- Analiziranje podataka i priprema rezultata Ankete (~februar 2014. godine)

Fiskalna pravila

Procenat zemalja koje koriste
fiskalna pravila

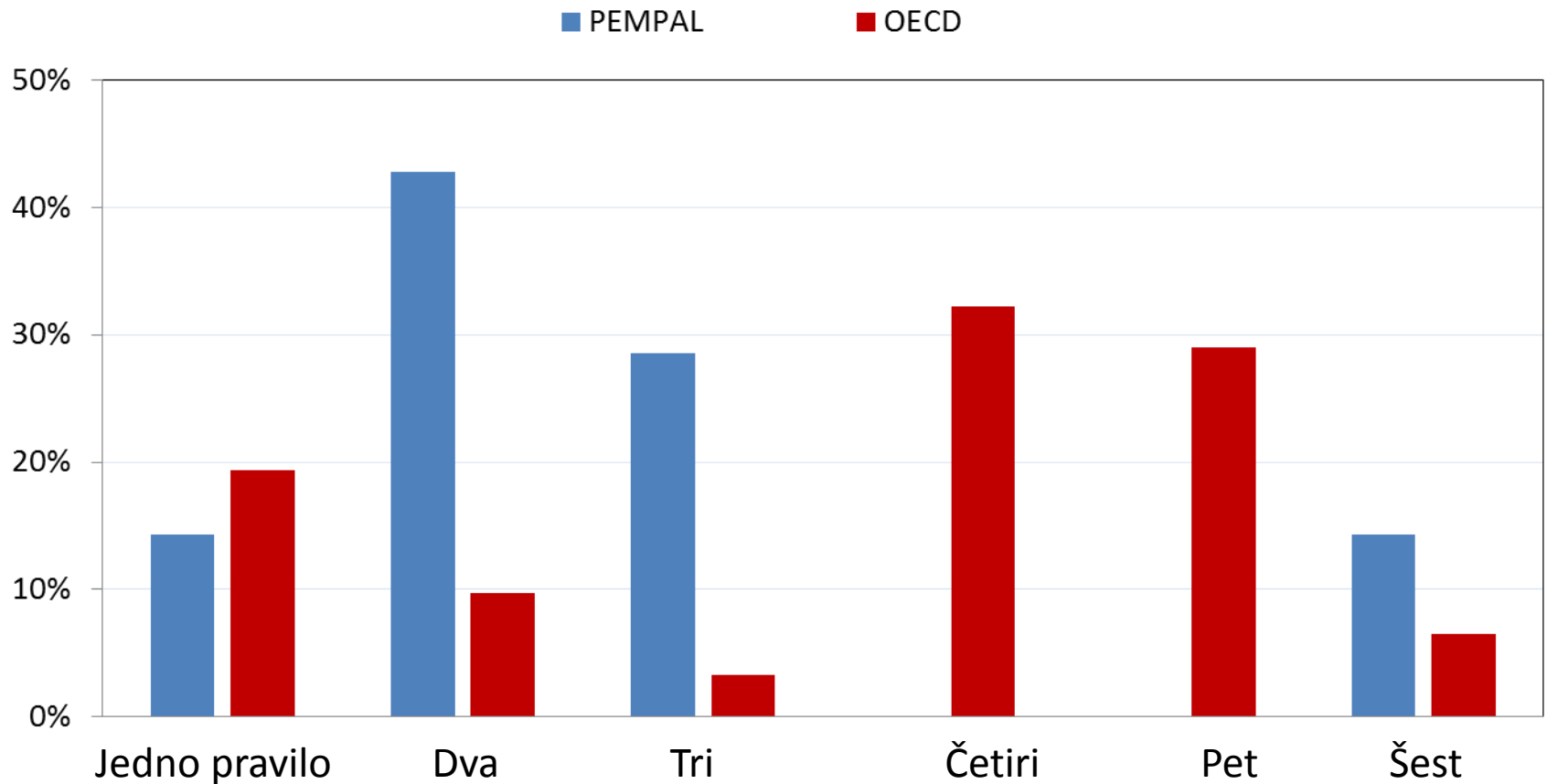

Prosječan broj fiskalnih pravila u
zemljama koja ih koriste

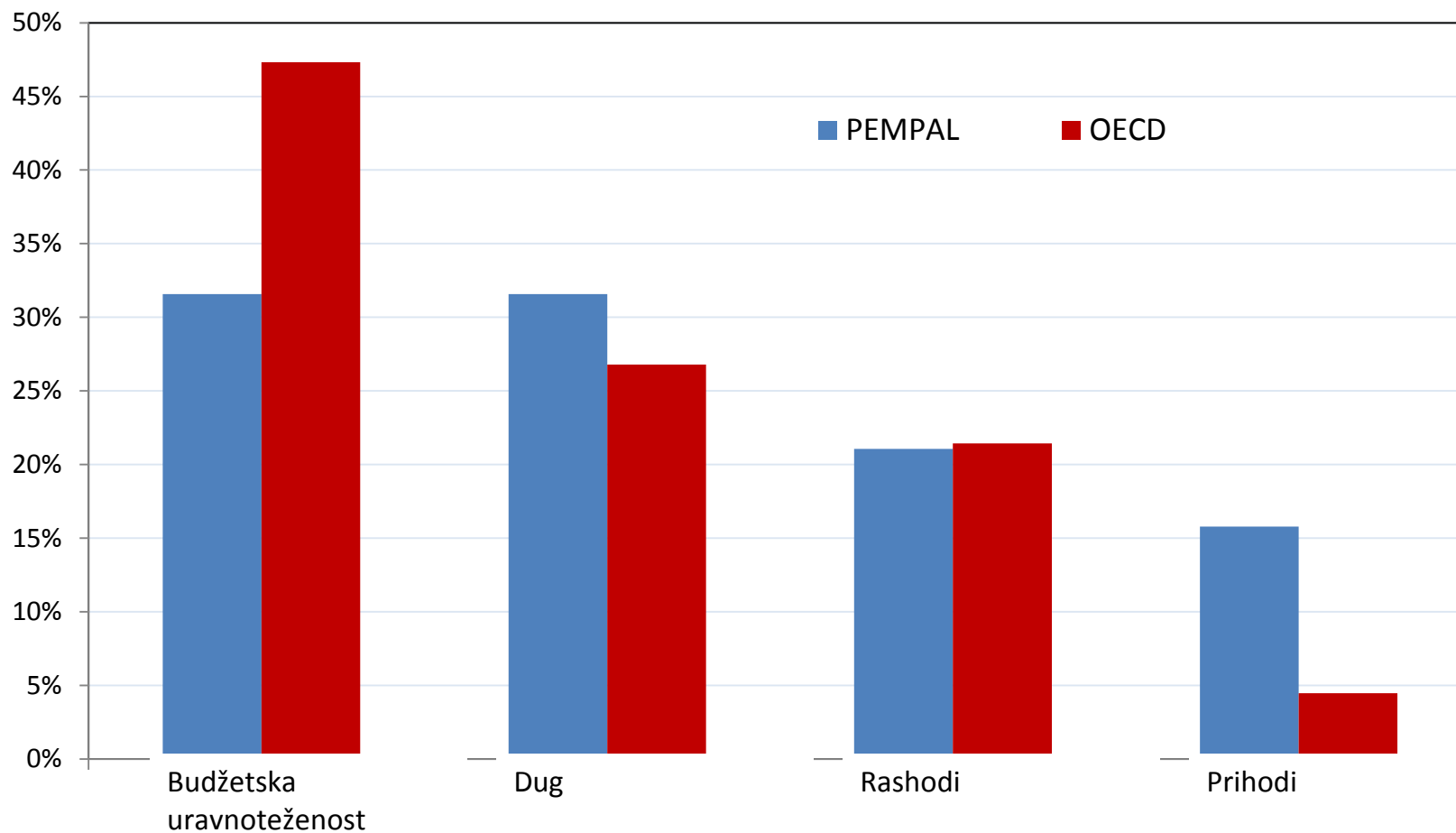

Broj fiskalnih pravila

% zemalja koja koriste fiskalna pravila po broju pravila

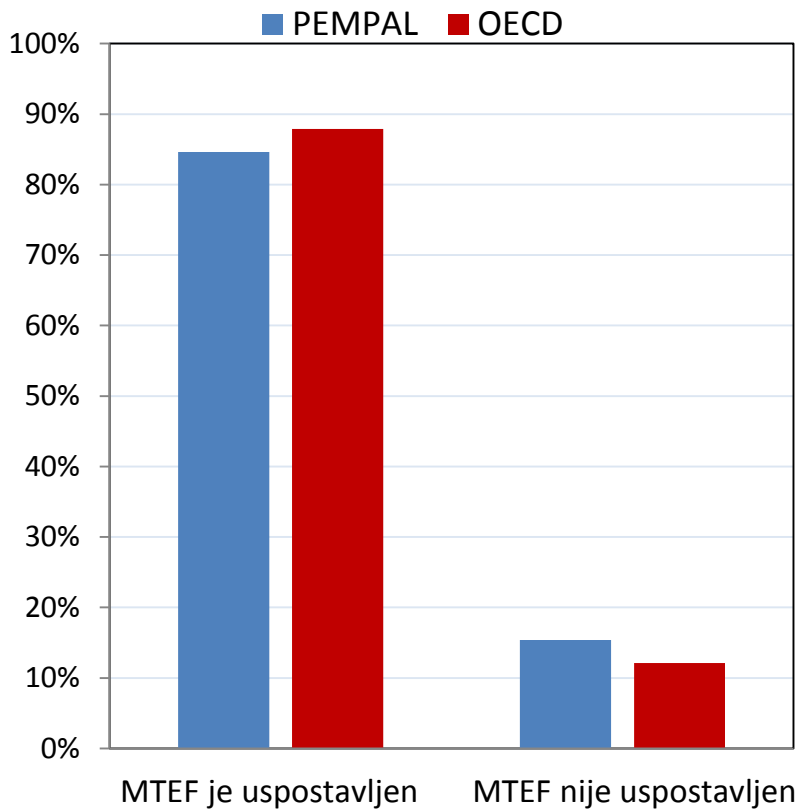

Vrste primenjenih fiskalnih pravila

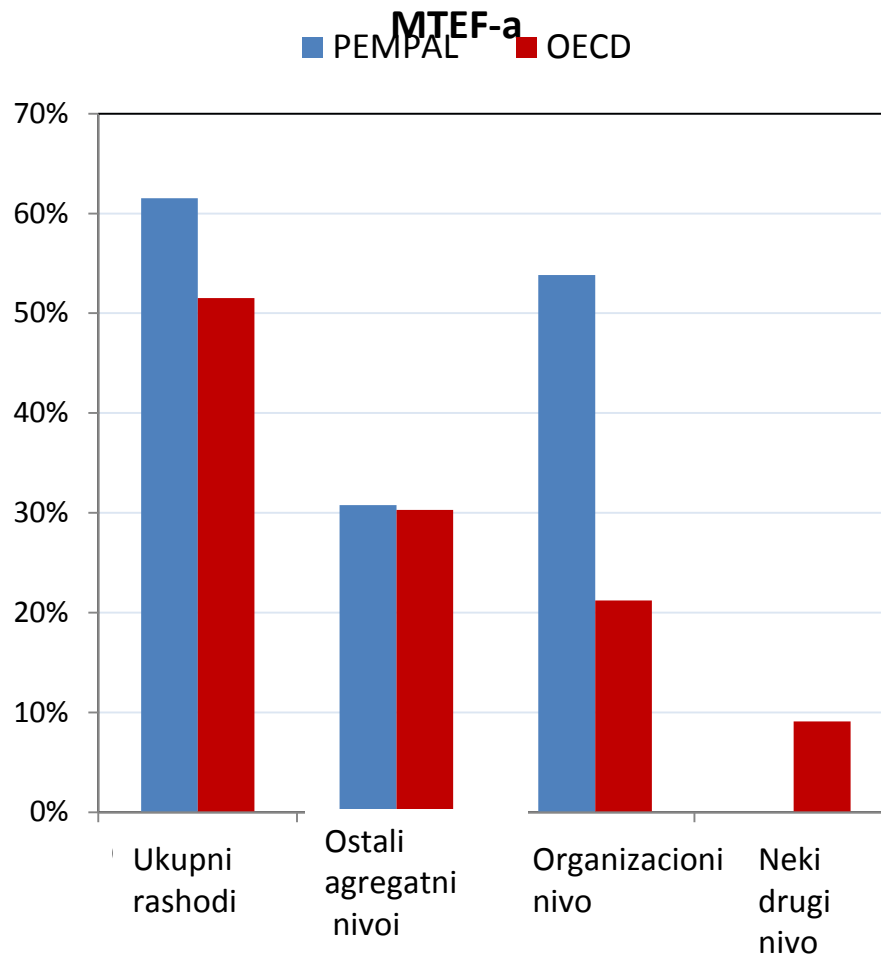

Srednjooročni okvir rashoda (MTEF)

% zemalja sa uspostavljenim MTEF-om

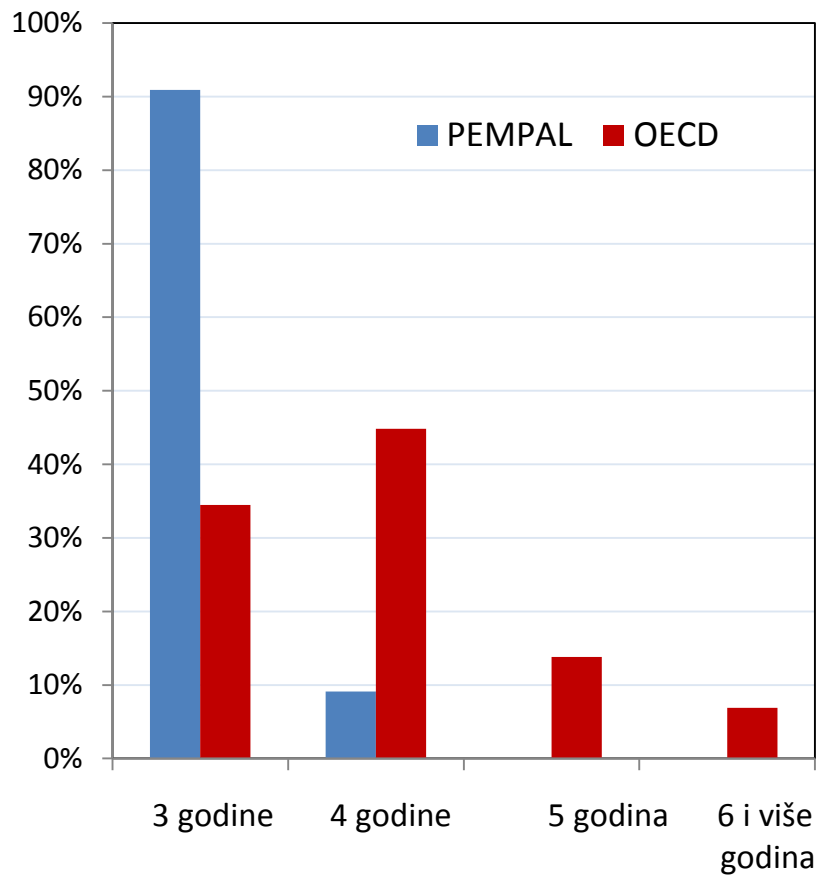

Nivoi limita (gornjih granica rashoda)

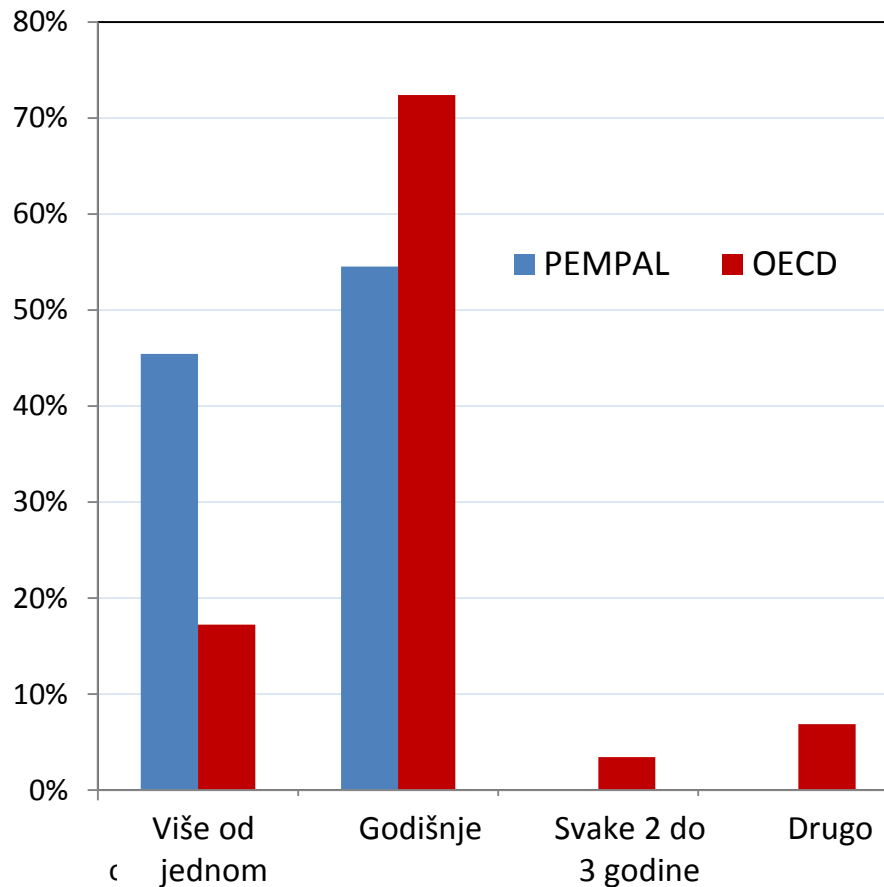

Trajanje i revizija limita (gornjih granica rashoda) MTEF-a

Trajanje limita

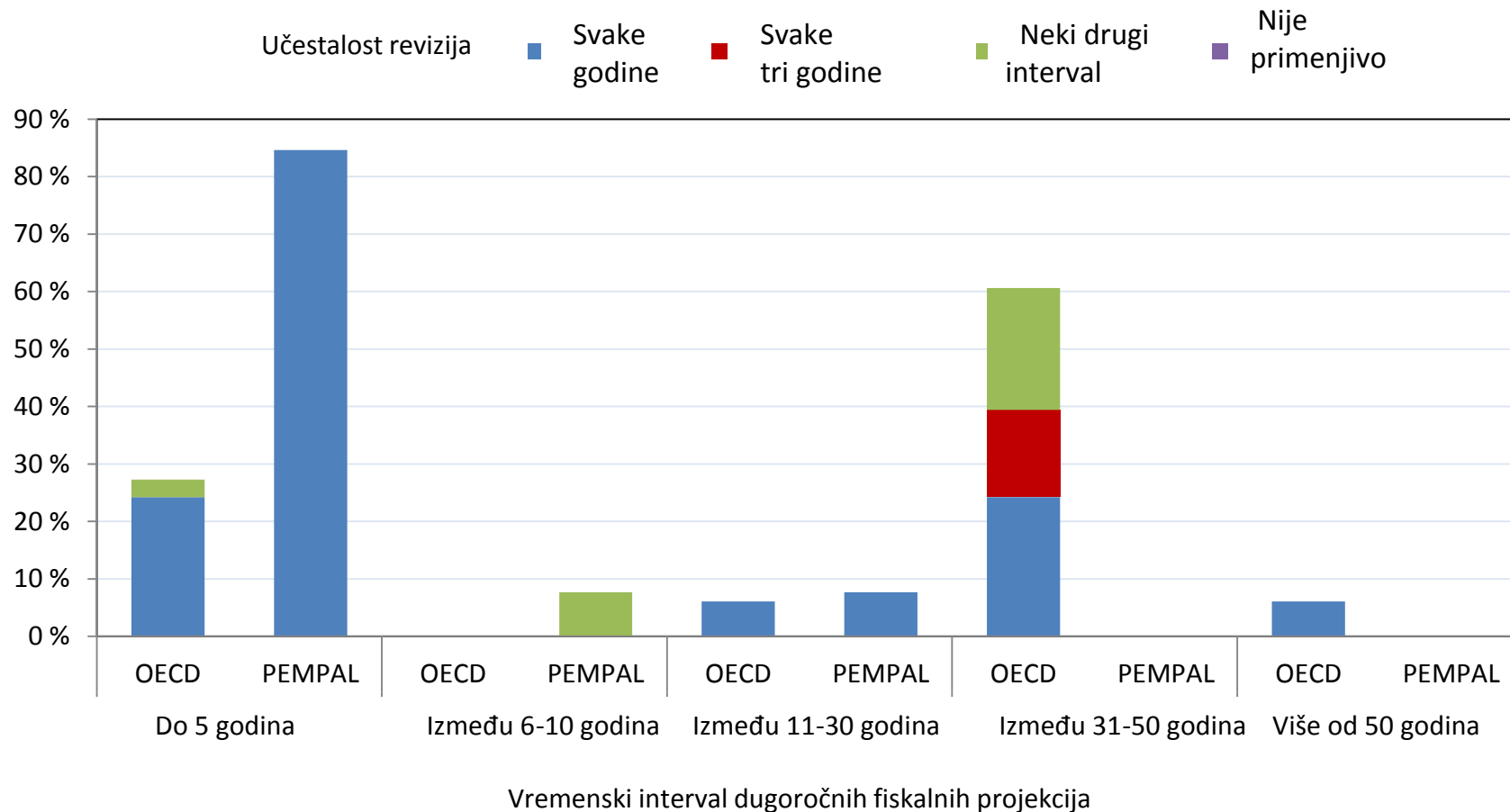

Učestalost revizije limita

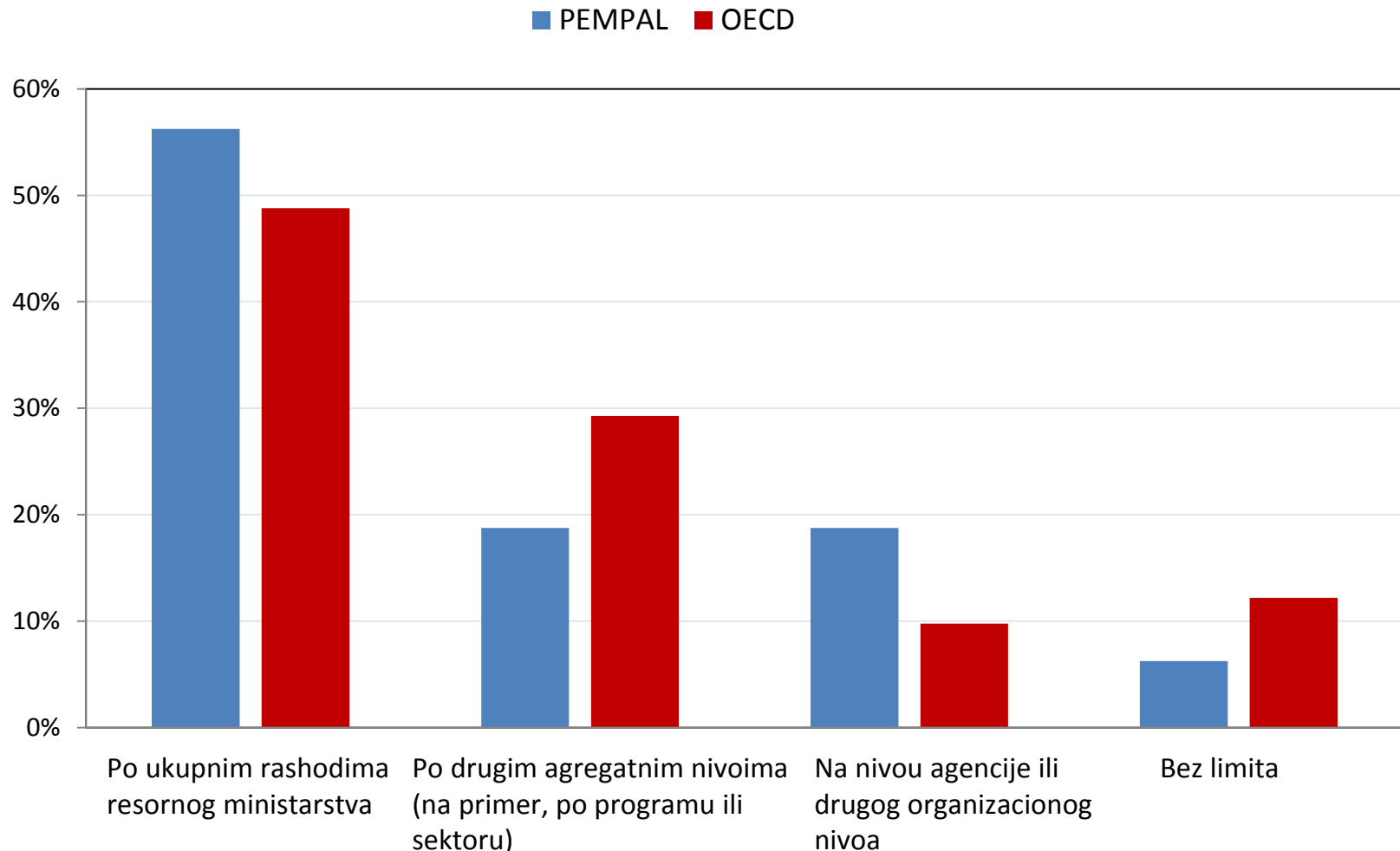

Dugoročne fiskalne projekcije

Vremenski interval i učestalost revizija dugoročnih fiskalnih projekcija

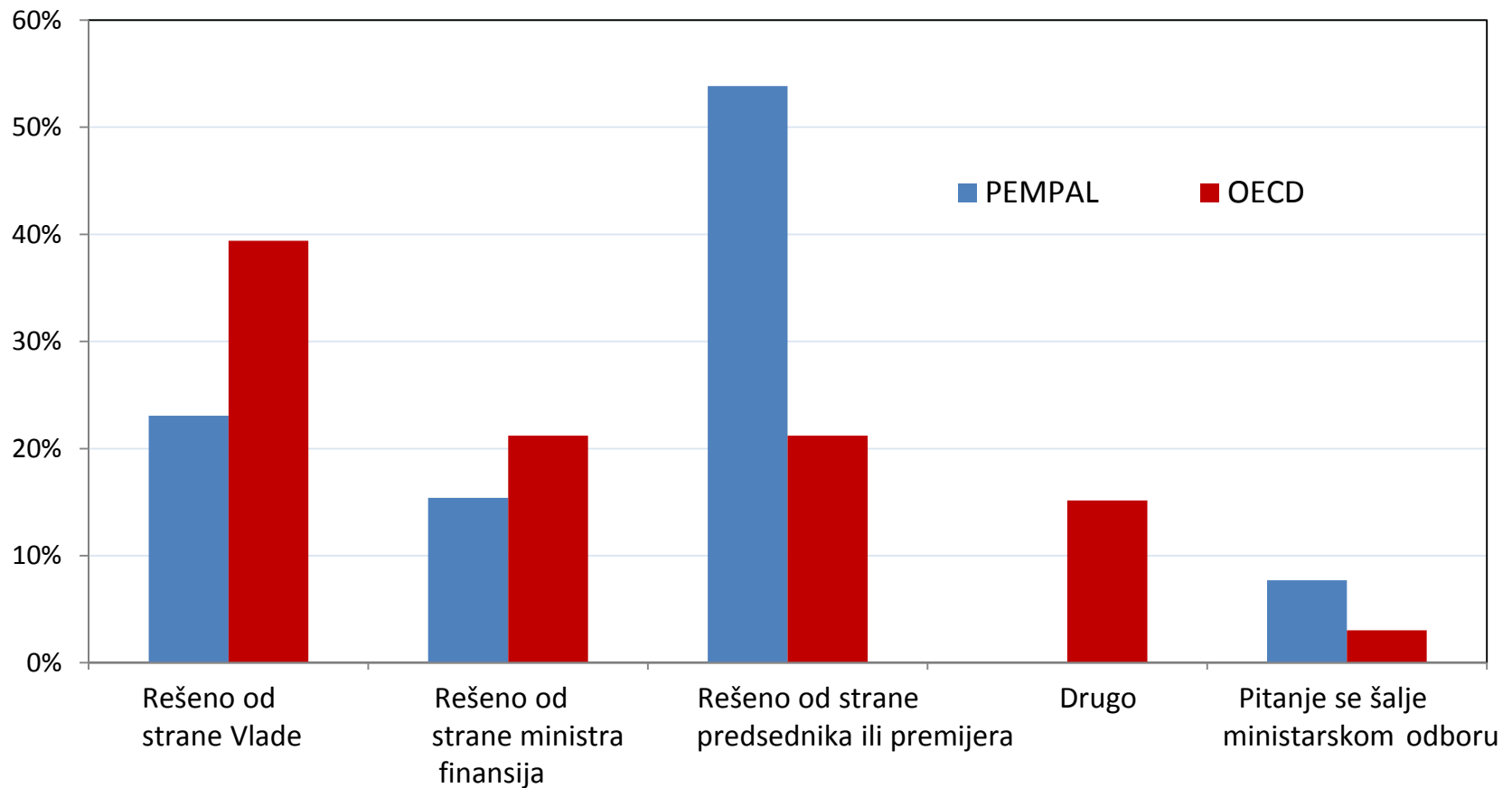

Limiti na inicijalne zahteve resornih ministarstava

Budžetski dogovor

Rešavanje sporova između ministarstava tokom formulisanja budžeta

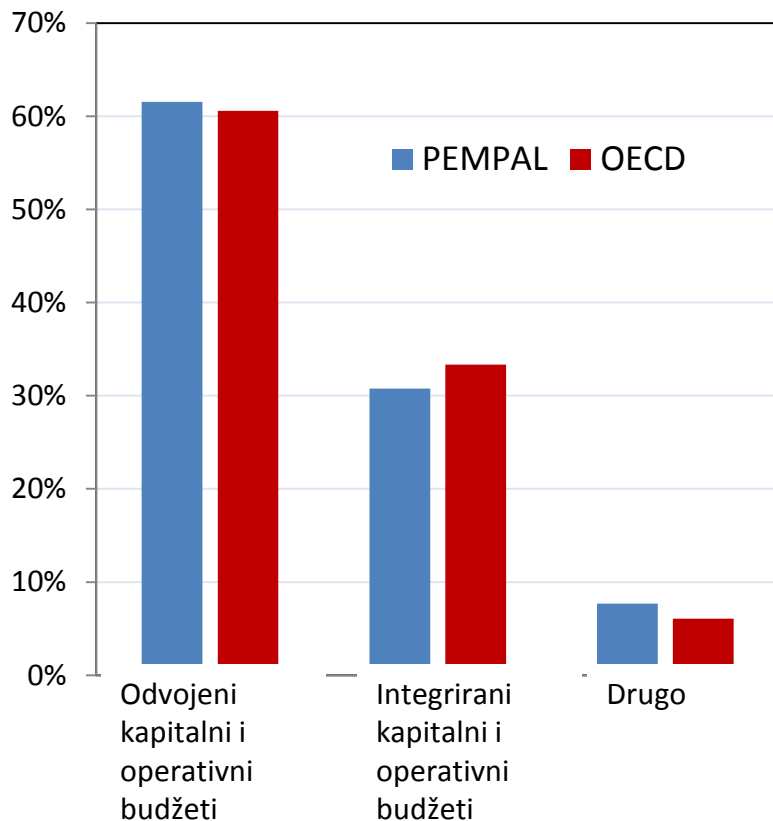

Ključni nalazi (rezime): Fiskalna pravila i MTEF

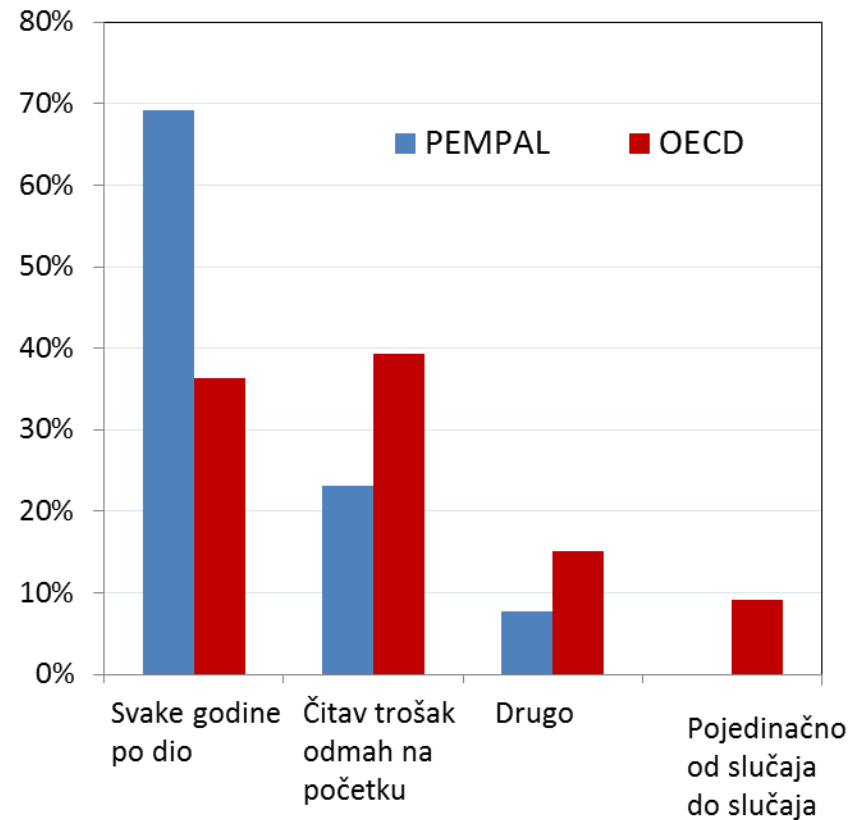
- **Više od polovine zemalja je usvojilo fiskalna pravila**, ali i dalje manje od OECD-a
 - Uglavnom su usvojena **2~3 fiskalna pravila** (OECD: 4~5 pravila)
 - Četiri vrste pravila su **skoro jednako pristutne** (OECD: budžetska uravnoteženost i dug)
 - Pravna osnova: uglavnom **zakonodavstvo** (OECD: međunarodni sporazumi i zakonodavstvo)
 - **Bez mehanizma za sprovođenje**: više od 30% (OECD: 14%)
-
- **Uspostavljen MTEF** u više od 80% (= OECD)
 - Nivo limita (gornje granice rashod): **Ukupni** (= OECD) i **organizacioni nivo** (≠ OECD)
 - Trajanje limita: uglavnom **3 godine** (OECD: 3 ili 4 godine)
 - Koliko često su revidirani limiti?: **jednom ili dva puta godišnje** (OECD: na godišnjem nivou)
 - Dugoročne fiskalne projekcije: uglavnom **do 5 godina** (OECD: 31~50 godina)

Kapitalno budžetiranje

Kapitalni budžeti na nivou centralne vlade

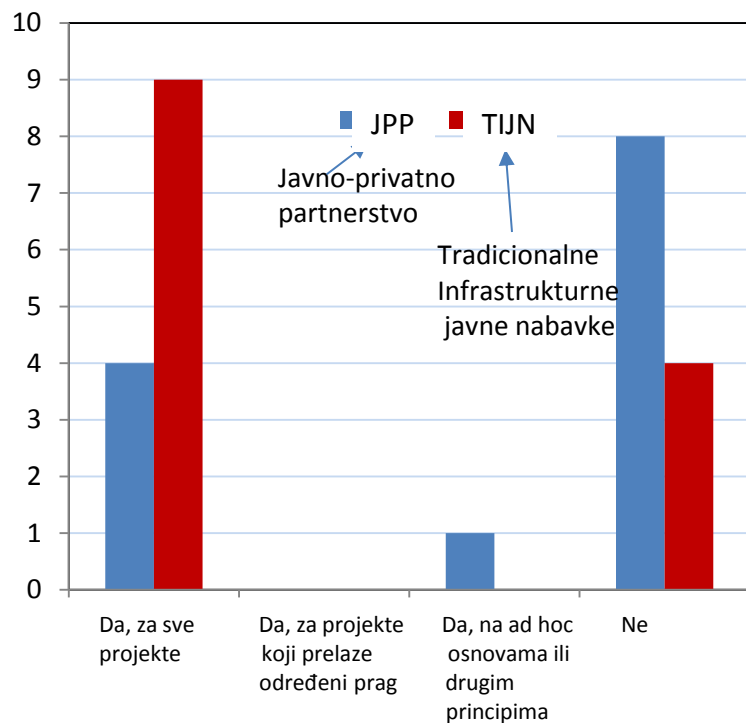
Finansiranje višegodišnjih kapitalnih projekata

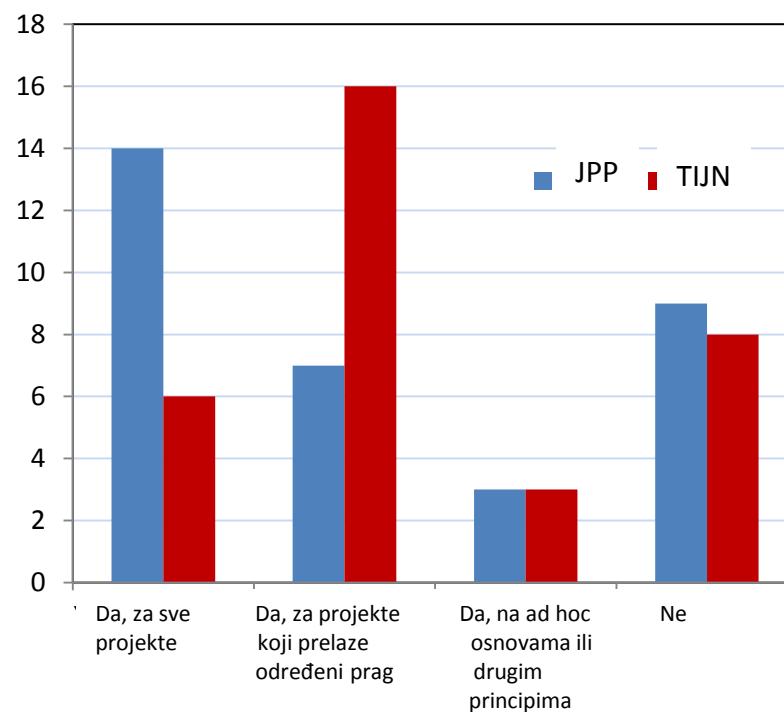
Odobrenje centralnog budžetskog tela za kapitalne projekte

Da li je potrebno da centralno budžetsko telo izvrši odobrenje kapitalnih projekata u resornim ministarstvima?

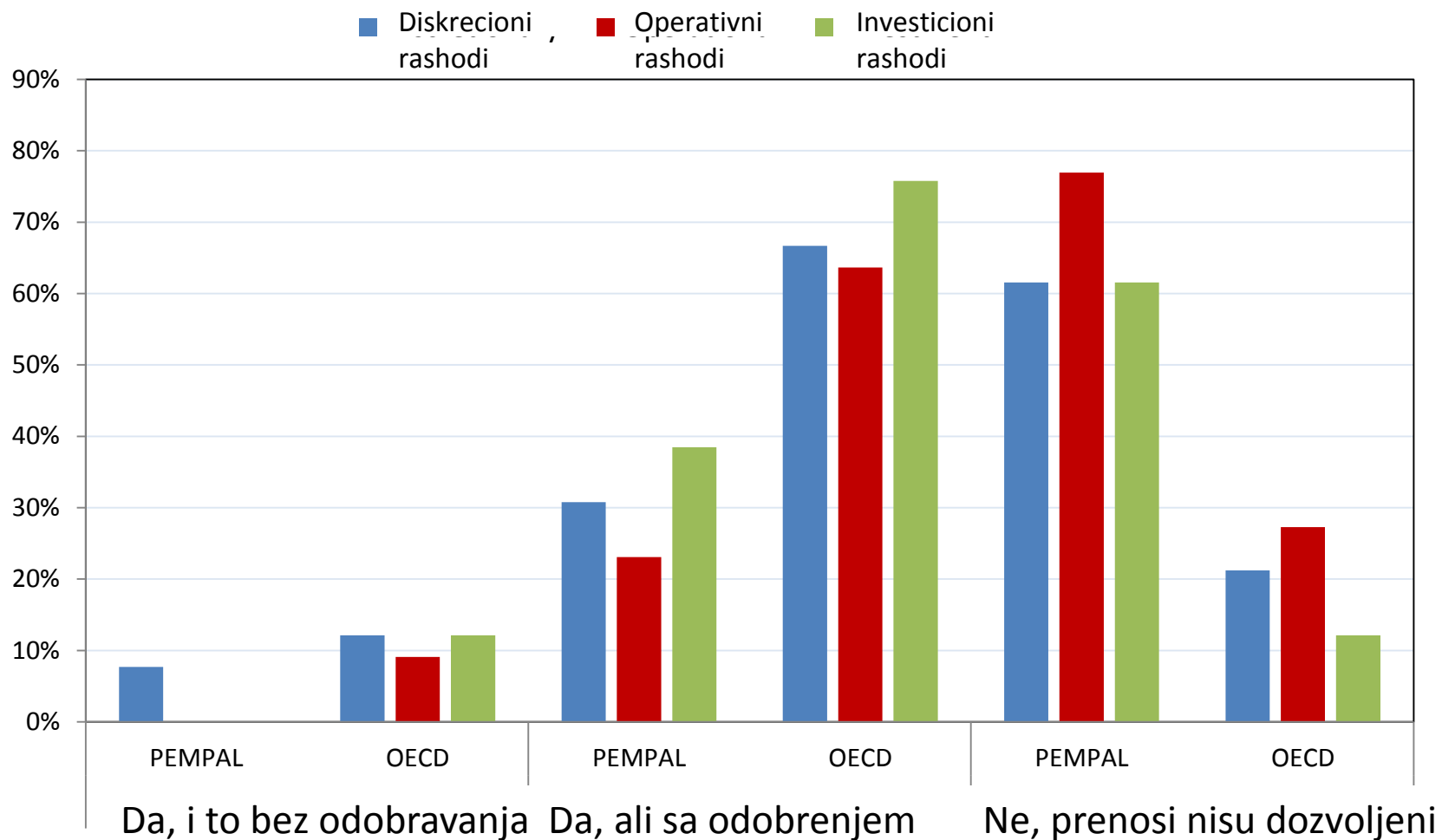
PEMPAL

OECD

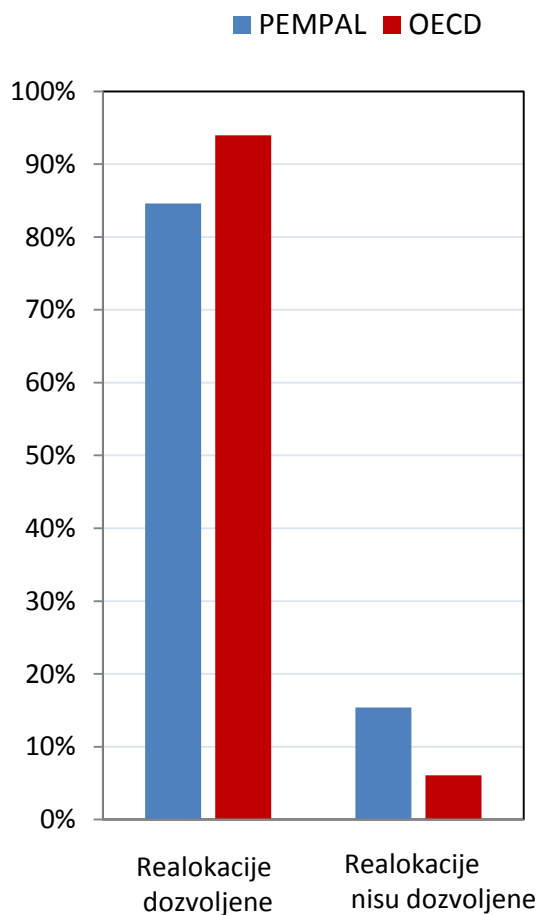

Prenos rashoda iz tekuće godine u narednu godinu

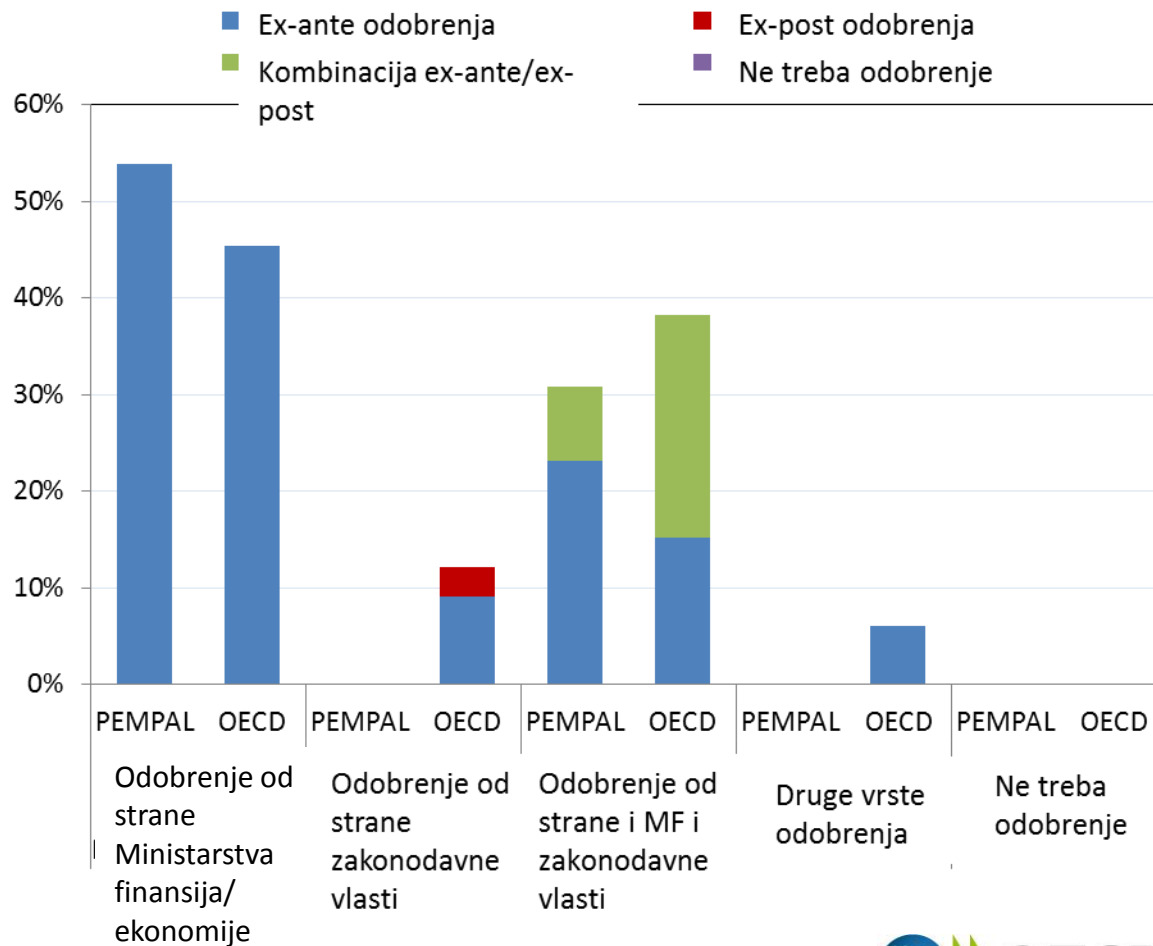

Realokacija (preusmeravanje) sredstava

Sistem za realokaciju

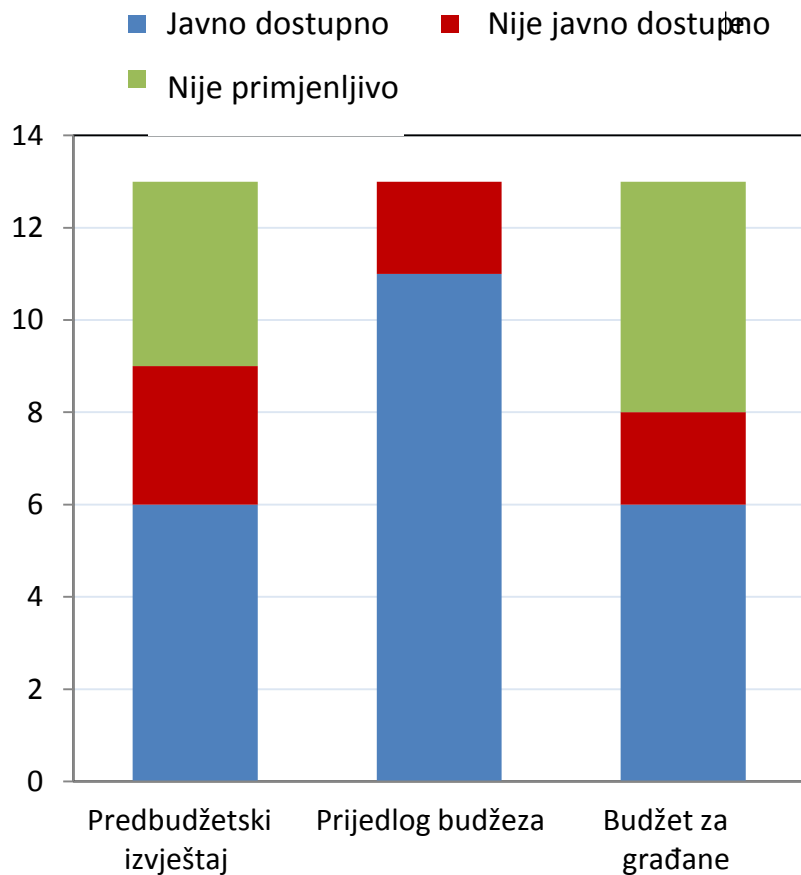

Vrste odobrenja realokacija

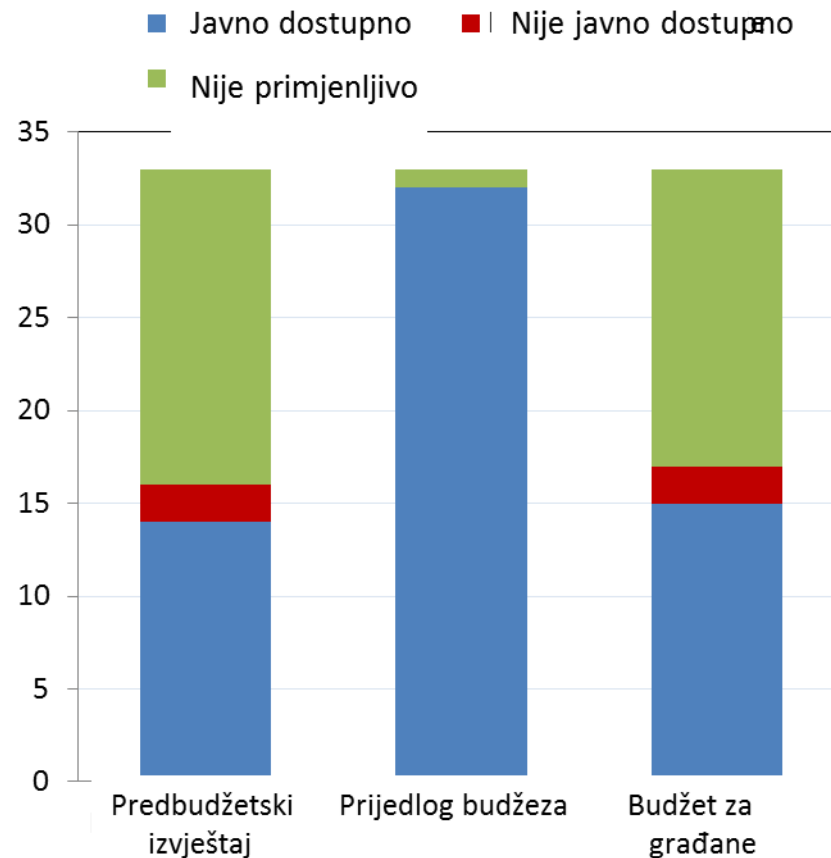

Javno dostupna budžetska dokumentacija

PEMPAL

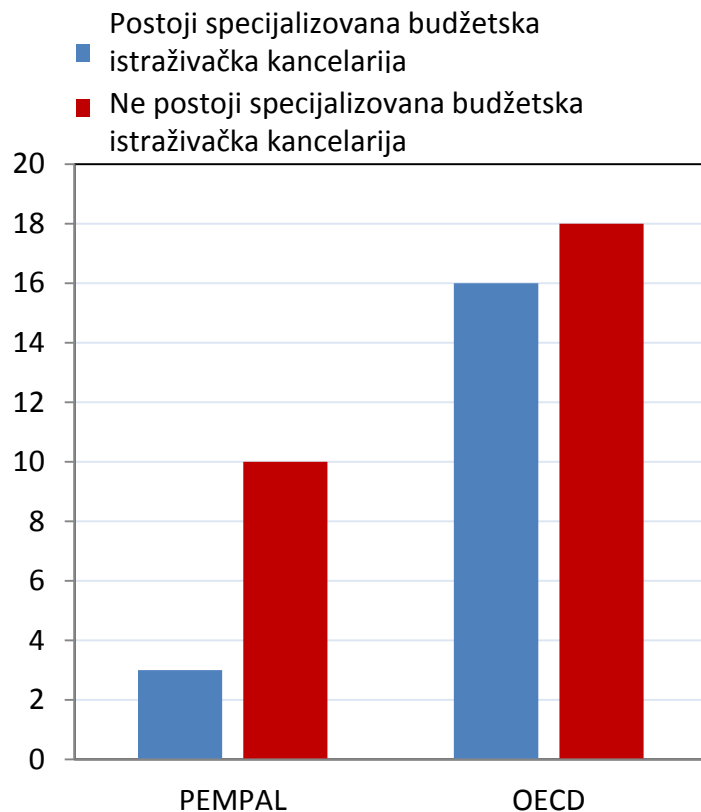

OECD

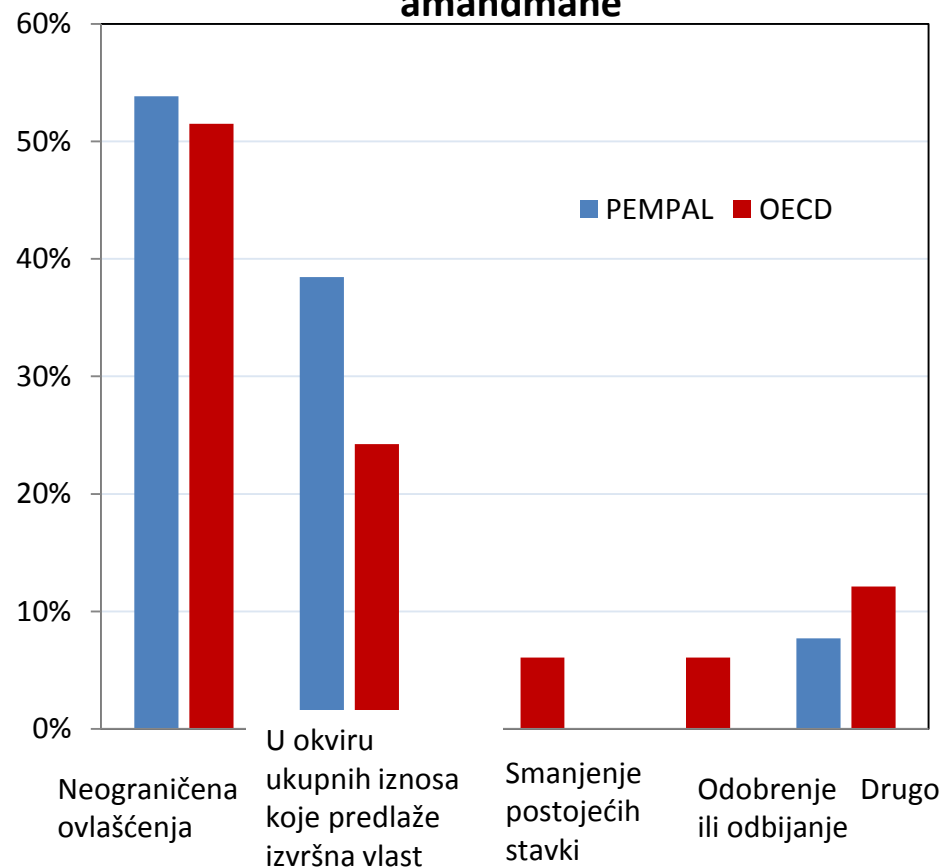

Uključenost zakonodavnih organa u budžetskom procesu

Postojanje specijalizovane budžetske istraživačke kancelarije koja je deo zakonodavnog organa

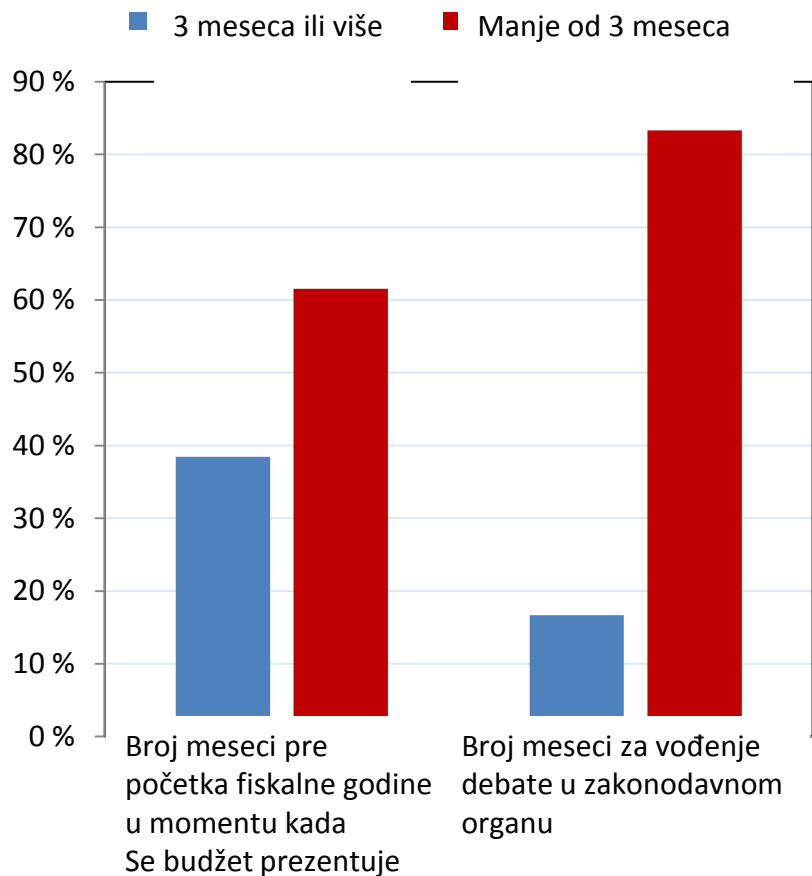

Ovlašćenja zakonodavnog organa za amandmane

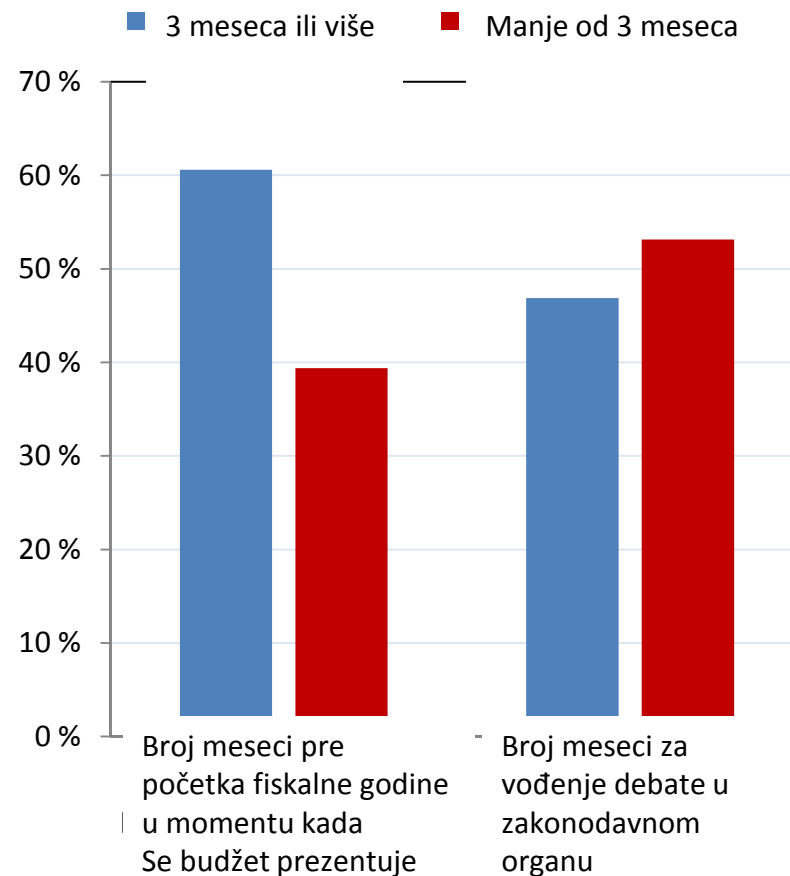

Prezentacija budžeta zakonodavnoj vlasti i zakonodavna debata

PEMPAL

OECD

Ključni nalazi (rezime): Kapitalno budžetiranje / fleksibilnost / transparentnost

- **Odvojeni** kapitalni i operativni budžeti (= OECD)
 - Uglavnom financirani **postepeno - svake godine po dio** (OECD: postepeno i unapred)
 - Uglavnom **bez jedinica za JPP** (= OECD) ili **u okviru resornog ministarstva** (\neq OECD)
 - Bez odobravanja centralnog budžetskog tela za JPP (\neq OECD), sa odobravanjem centralnog budžetskog tela u TIJN (=OECD)
-
- Prenos sredstava: uglavnom **nije dozvoljen** (\neq OECD) i potrebno je odobrenje
 - Smanjenje/povećanje rashoda: **dozvoljeno u više od polovine ispitanika** (= OECD)
 - Realokacija sredstava: **dozvoljeno u više od 80%** (= OECD)
-
- Dostupnost budžetske dokumentacije varira (= OECD)
 - Postojanje nezavisnih fiskalnih institucija: **u samo 3 zemlje** (OECD: 18 zemalja)
 - Period zakonodavne debate: **manje od 3 meseca** (OECD \geq 3 meseca)

4. NAREDNI KORACI

- Nacrt izveštaja o rezultatima učešća PEMPAL-a u Anketi OECD-a o budžetskim praksama i procedurama trenutno je prosleđen radi davanja komentara.
- Finalni komentari se očekuju **do kraja jula 2014. g.**
- Podaci o zemljama PEMPAL-a treba da se unesu u Međunarodnu bazu podataka OECD-a o budžetskim praksama i procedurama (on-line)
- Izveštaj predstavlja vredan informativni resurs za zemlje PEMPAL-a.
- Izvršni odbor ZPB će razmotriti ponavljanje ankete u budućnosti i proširenje na više zemalja PEMPAL-a.

4. REFORMSKI PRIORITETI ZA ZEMLJE PEMPAL-a

Na zahtev zemalja članica ZPB, svi članovi su se sastali i razgovarali o:

- **Odabranim aspektima programskog budžetiranja i upravljanja učinkom** u Tirani, Albanija, 25-28. februar 2013, uz prisustvo 21 zemlje.
- **Praćenju i evaluaciji na bazi rezultata** u Antaliji, Turska, 3-6. mart 2014, uz prisustvo 20 zemalja.
- **Fiskalnoj transparentnosti i odgovornosti**, 27-29. maj 2014, u Moskvi, Rusija, uz prisustvo sve tri ZP (za budžet, trezor i internu reviziju)

Manje studijske posete za podgrupe članova su takođe organizovane u:

- Gruziji o **IT sistemu za budžetsko planiranje** u Tbilisiju, 15-18. april 2013, uz prisustvo 6 zemalja.
- Britaniji o **reformama finansiranja obrazovanja** u Londonu, 23-25. april 2013, uz prisustvo 6 zemalja.
- Irskoj za Izvršni odbor ZPB o **pregledima rashoda**, 11-14. novembar 2013, uz prisustvo 7 zemalja.

4. PRIORITETI ZA ZEMLJE PEMPAL-a (nastavak)

Manje studijske posete za podgrupe članova takođe su organizovane u:

- Poljskoj o **programskom budžetiranju na lokalnom nivou**, u Krakovu, 9-12. decembar 2013, uz prisustvo 7 zemalja.
- Austriji o **ulozi Parlamenta** u budžetiranju, 30-31. januar 2014, uz prisustvo 5 zemalja.

Ostali sastanci manjih grupa:

- Sastanak u formatu **“peer-review” analize OECD-ove ankete o budžetskim praksama i procedurama** u Rigi 26. juna 2013, uz prisustvo 10 zemalja.
- Učešće na **OECD-ovom sastanku viših budžetskih zvaničnika**, 27-28. jun 2013, Letonija i 26-27. jun 2014, Hag, radi unapređenja razmene znanja sa OECD-om i zemljama koje su u fazi pristupanja OECD-u u Evropi i Centralnoj Aziji
- **Analiza revidiranog okvira PEFA** u Hagu, 25. jun 2014.
- Dve video-konferencije o **upravljanju troškovima za primanja zaposlenih** (novembar 2013, februar 2014) i jedan sastanak licem u lice u Moskvi, 26. maj 2014.
- Budući prioriteti za 2015. godinu: **fiskalna konsolidacija, upravljanje i budžetiranje fondovima EU, budžetska transparentnost**

5. BUDŽETSKE REFORME: STUDIJE SLUČAJA ZEMALJA PEMPAL-a

Ruska Federacija

Treća od 28 zemalja po OECD-ovom indeksu MTEF posle Holandije i Danske (videti Okvir 3.2 i Sliku 3.9 u nacrtu izveštaja).

Peta od 32 zemlje u OECD-ovom Indeksu budžeta po učinku posle Koreje, Meksika, Kanade i Švajcarske (videti Okvir 7.1 nacrta izveštaja).

Prva u regionu PEMPAL-a po transparentnosti budžeta (nove inicijative u budžetima za građane)

Turska

Osma od 33 zemlje po OECD-ovom Indeksu budžeta po učinku (videti Okvir 7.1)

Identifikovana u studiji Svetske banke o FMIS i transparentnim budžetskim podacima kao 'veoma transparentna' u objavljavanju transp. budžetskih podataka (kao i R. Federacija)

HVALA

www.pempal.org

